

Simposi internacional «De Ramon Llull a *Curial e Güelfa* i *Tirant lo Blanch*. Clàssics, història, traducció i cultura a la Corona d'Aragó» (Alacant, Universitat d'Alacant, 21-22 de novembre de 2011). — Els dies 21 i 22 de novembre de 2011 tingué lloc a la Universitat d'Alacant (UA) aquest simposi, que fou possible gràcies al conveni subscrit entre la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (RABLB) i la Universitat d'Alacant a través de l'Institut Virtual de Traducció (IVITRA). En representació de la tricentenària institució es desplaçaren a la UA els acadèmics Pere Villalba i Varneda i José Martínez Gázquez.

El gros de l'activitat acadèmica tingué lloc dilluns dia 21 de novembre, una jornada que aplegà quinze presentacions d'estudis diversos sobre la història i literatura de la Corona d'Aragó, les quals pogueren fer-se tot i el diluvi que caigué aquell matí en una terra, com la d'Alacant, on la pluja no sap ploure. La jornada l'encetà la recepció oficial dels tres acadèmics de la RABLB, acompanyats per Vicent Martines Peres, director de l'IVITRA, per part del Rector de la Universitat, Ignacio Jiménez Raneda. El tret de sortida d'aquesta maratoniana sessió, però, fou la inauguració del Simposi per part del degà de la Facultat de Filosofia i Lletres, Jorge Olcina, i del director del Departament de Filologia Catalana, Carles Segura, que presentà els seus respectes als delegats de la RABLB i a la institució mateixa.

Les primeres ponències del matí correspongueren als membres de la RABLB, i fou Pere Villalba (UAB-RABLB) el primer a prendre la paraula. La ponència de Villalba girà al voltant del tema «Ramon Llull, intel·lectual, laic», en la qual s'analitzà la filiació intel·lectual de Llull. José Martínez Gázquez (UAB-RABLB) tractà un tema lligat també a les preocupacions del beat mallorquí: «Los Studia arabica et latina en el Reino de Valencia y Murcia. Ramon Llull y la Escuela de Miramar», en la qual analitzà els antecedents dels estudis de llengües per a la predicació i donà notícies de diferents *Studia* com el de Múrcia, poc documentat fins al moment. El següent a parlar fou José Vicente Cabezuelo (UA-IVITRA), amb una dissertació sobre «Diplomacia entre hermanos. Los acuerdos de Albarracín entre Pedro IV y el infante Fernando»; el seguí Vicent Martines (UA-IVITRA), que féu una panoràmica sobre «L'Humanisme a la Corona d'Aragó (en el context hispànic i europeu)». Finalment, es tancà la sessió de matí amb la ponència de Ricardo Silveira da Costa: «*Curial e Güelfa*, cavalleries, cortesies i Humanisme. Reflexions a través de la traducció al portugués», en la qual, a partir de l'experiència com a traductor d'aquesta obra medieval catalana, el prof. Silveira da Costa reflexionà sobre el fet i la importància de la traducció de clàssics de la literatura com aquest.

Després d'un dinar relaxat i enriquidor, es prengué la jornada amb una nova intervenció de Silveira da Costa: «Los clásicos que hacen clásicos: la importancia de los clásicos y de la tradición clásica en la configuración del cánón cultural» en què féu més general la reflexió que abans havia dedicat a la traducció del *Curial e Güelfa*. Tot seguit tingué la paraula Josep Martines (UA-IEC-IVITRA), que presentà la ponència «El lèxic del *Curial e Güelfa* i les fonts textuals», en la qual posà alguns exemples de mots atestats documentalment per primera vegada en la llengua catalana en el *Curial e Güelfa* i que s'expliquen per influència de l'italià (i dels clàssics italians), fet que posa un poc més de llum a la qüestió de l'autoria d'aquesta novel·la anònima.

La sessió de la vesprada continuà amb les intervencions de Maria Àngels Fuster i Elena Sánchez, les ponències de les quals foren, respectivament, «Noves tecnologies aplicades al disseny i gestió de corpora textuals: explotació del CIMTAC» i «El món d'Ausiàs March a través de les seues combinacions de paraules: Anàlisi col·locacional d'un clàssic literari». En aquestes aportacions es posà de manifest el profit de l'ús de les noves tecnologies, concretament dels corpus textuals informatitzats, per a l'estudi de la llengua antiga.

Les ponències consecutives d'Antoni Ferrando i Antoni Biosca se centraren en qüestions lligades a l'edició crítica de textos. Ferrando (UV-RABLB-IEC-IVITRA), amb «Claus per a determinar la versió «oficial» del *Llibre dels feits* de Jaume I», presentà la nova edició filològica del

ms. C del *Llibre dels feits* publicada per l'AVL, de la qual és curador juntament amb Vicent J. Escartí, i argumentà, amb criteris de caràcter documental, textual i filològic, a favor del caràcter «oficial» d'aquest manuscrit de la crònica del rei Conqueridor, la que féu copiar el rei Pere el Cerimoniós al Palau Reial de Barcelona, a diferència de la còpia considerada canònica fins ara, el ms. H, copiat al monestir de Poblet. Biosca, per la seua banda, presentà la ponència «L'edició crítica de Pere Marsili: manuscrits, col·lació, stemma i conclusions»; l'obra esmentada és, per descomptat, el *Liber Gestorum Illustrissimi Domini Regis Iacobi*, traducció del segle XIV del *Llibre dels feits* del rei Jaume I al llatí feta per aquest dominic. Juan Francisco Mesa (UA-IVITRA), en la ponència «Jaume I, el Conqueridor: rei sant?», presentà com a hipòtesi el fet que el rei Conqueridor fos el sant frustrat del casal de Barcelona, en paral·lel a sant Lluís de França o sant Ferran de Castella, fet que explicaria la traducció lliure de Pere Marsili. Finalment, la jornada acabà amb la intervenció de Manuel Serrano (UA-Universitat Jagellònica de Cracòvia-IVITRA), que parlà sobre els «Elements històrics de l'Imperi Bizantí en el *Tirant lo Blanch* de Joanot Martorell», és a dir, féu una revisió dels possibles referents històrics que l'autor coneixeria i que l'inspirarien en la redacció del *Tirant*.

En resum, amb una excel·lent influència de públic interessat i d'inscrits —fet que en consolida la vocació també pedagògica—, aquest Simposi va ser un bon fòrum per posar en comú línies de recerca sobre clàssics, història, traducció i cultura a la Corona d'Aragó.

Jordi M. ANTOLÍ MARTÍNEZ
Universitat d'Alacant

Simposio internacional «Limits and areas in Dialectology» (Lisboa, 23-25 novembre de 2011). — Entre os días 23 e 25 de novembro de 2011 celebrouse en Lisboa o simposio internacional «*Limits and areas in Dialectology*», organizado polo grupo Dialectologia e Diacronia do Centro de Linguística da Universidade de Lisboa. Este encontro científico tivo como obxectivo abordar un tema clásico na disciplina dialectolóxica: a detección, delimitación, estudo e representación cartográfica de áreas e fronteiras dialectais; esta cuestión, sen dúbida complexa, foi abordada desde numerosas perspectivas, como se desenvolverá a seguir. Ademais dos vinte e catro relatorios e comunicacións orais citados nesta crónica, presentáronse oito pósters, que tamén estarán incluídos nas actas do encontro.

Un núcleo de contribucións abordou o problema da medición cuantitativa das fronteiras lingüísticas. Ademais da conferencia convidada do Prof. Hans Goebel acerca dos métodos e traballos da escola dialectométrica fundada por el na universidade de Salzburgo, presentáronse varias comunicacións sobre diferentes aspectos desta cuestión: Ramón de Andrés *et al.* («Horionétrie ou essai de mesure quantitative d'une frontière geolectale ibéro-romane»), Gotzon Aurrekoetxea («Towards a scientific measure of the linguistic boundaries»), Francisco Dubert («Geographical distance and linguistic areas in Galician. A correlative analysis») e Maria Pilar Perea («The dialectal border between North-Western Catalan and Valencian: a quantitative approach»).

Outro grupo de intervencións centrouse na relación entre áreas lingüísticas e áreas culturais ou políticas, así como á diacronía da variación. O Prof. Joan Veny foi o encargado de proferir a conferencia inaugural, titulada «Limites et aires en dialectologie catalane et romane». As comunicacións que se sucederan, colaboracións entre romanistas e celtistas, estudaron diferentes aspectos da interrelación entre as dúas áreas: Jean Le Dù e Guylaine Brun-Trigaud («Les aires dialectales gallo-romanes à la lumière du celtique») e mais Elisabetta Carpitelli e Daniel Le Bris («Concordances aréales en zone atlantique»).

Aínda que tamén houbo intervencións dedicadas á presentación de proxectos de investigación,